

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра глобальної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н економічного факультету
А. ДІБРОВА
«16» травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри глобальної економіки
Протокол № 15 від «15» травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Наталія ВДОВЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОПП «Міжнародна економіка»
Гарант ОПП
Олена КІРЕЙЦЕВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»
Факультет економічний
Розробники: завідувач кафедри глобальної економіки д.е.н., проф. Вдовенко Н.М.,
асистент кафедри глобальної економіки, доктор філософії Яцун А. Г.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Моделювання розвитку аграрного сектору»*(назва)*

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>051 «Економіка»</i>	
Освітньо-професійна програма	<i>«Міжнародна економіка»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>105 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Моделювання розвитку аграрного сектору» передбачає оволодіння теоретичними та методологічними основами оцінки впливу формування та реалізації аграрної політики на аграрний сектор України, вміннями оцінювати її ефективність та обґрунтовувати вибір тих чи інших заходів державного регулювання за допомогою використання моделі часткової рівноваги AGMEMOD.

Завдання навчальної дисципліни «Моделювання розвитку аграрного сектору» є: оволодіти базовими знаннями щодо економічної сутності, характеру і головних компонентів аграрного сектору; аналізувати ефективність діяльності органів та інститутів аграрної політики, використовуючи модель часткової рівноваги AGMEMOD; оцінювати окремі заходи фінансово-

кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі, а також аграрно-соціальної та аграрно-екологічної політиці держави на основі обґрунтованих даних, які отримуються шляхом моделювання впливу цих заходів на аграрний сектор через використання моделі AGMEMOD; розуміти особливості формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку, характеризувати аграрну політику окремих країн та блоків в моделі AGMEMOD.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільства та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК15. Здатність до володіння цілісними системами знань про сутність економічних процесів, що відбуваються на міжнародному аграрному ринку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН25. Вміти аналізувати принципи, закономірності розвитку та міжнародний досвід функціонування світового аграрного ринку.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
 – повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Теоретико-методичні засади формування аграрної політики</i>														
Тема 1. Теоретичні основи регулювання аграрного сектора	1	13	1	3			9							
Тема 2. Методологія формування та оцінки розвитку аграрного сектору	2	17	2	4			11							
Тема 3. Інструменти регулювання агропродовольчого ринку	4	16	2	4			10							
Тема 4. Моделі часткової рівноваги для оцінки аграрного сектору України	6	14	1	3			10							
Разом за змістовим модулем 1		60	6	14			40							
Змістовий модуль 2. <i>Особливості формування та основні напрями розвитку аграрної політики України, окремих іноземних країн та їх блоків</i>														
Тема 1. Огляд програмного забезпечення та економічна структура AGMEMOD	8	19	1	3			15							
Тема 2. Особливості моделювання сектору рослинництва в моделі AGMEMOD	10	23	2	4			17							
Тема 3. Особливості моделювання сектору тваринництва в моделі AGMEMOD	12	25	3	5			17							
Тема 4. Моделювання сценаріїв впливу агрополітичних рішень на аграрний сектор за напрямками досліджень в моделі AGMEMOD	14	23	3	4			16							
Разом за змістовим модулем 2		90	9	16			65							
Усього годин		150	15	30			105							
Курсовий проєкт		-	-	-	-	-	-							
Усього годин		150	15	30			105							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи регулювання аграрного сектора.	3
2	Методологія формування та оцінки розвитку аграрного сектора.	4
3	Моделі часткової рівноваги для аграрної політики. Модель AGMEMOD - економетрична, динамічна, мультинаціональна, мультипродуктна модель часткової рівноваги для аналізу аграрної політики.	4
4	Моделі часткової рівноваги для оцінки аграрної політики.	3
5	Огляд програмного забезпечення та економічна структура AGMEMOD.	3
6	Особливості моделювання сектору рослинництва.	4
7	Особливості моделювання сектору тваринництва.	5
8	Регулювання основних аграрних ринків в Україні в умовах глобалізації економіки. Розробка сценаріїв розвитку аграрних ринків на основі моделі AGMEMOD.	4

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи регулювання аграрного сектора.	13
2	Методологія формування та оцінки розвитку аграрного сектора.	13
3	Моделі часткової рівноваги для аграрної політики. Модель AGMEMOD - економетрична, динамічна, мультинаціональна, мультипродуктна модель часткової рівноваги для аналізу аграрної політики.	13
4	Моделі часткової рівноваги для оцінки аграрної політики.	13
5	Огляд програмного забезпечення та економічна структура AGMEMOD.	13
6	Особливості моделювання сектору рослинництва в Україні та країнах світу.	13
7	Особливості моделювання сектору тваринництва в Україні та країнах світу.	14
8	Регулювання основних аграрних ринків в Україні в умовах глобалізації економіки. Розробка сценаріїв розвитку аграрних ринків на основі моделі AGMEMOD.	13

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- заповнення робочого зошиту.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);

- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- оцінювання поточних результатів самостійної роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу дисципліни;
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- екзамен, як один із форм підсумкового контроль знань здобувачів вищої освіти;
- модульне тестування, як один із форм поточного контроль знань проводиться з метою виявлення якості навчального процесу та його результатів у міжсесійний період під час аудиторних занять;
- реферати, есе у випадку пропусків занять здобувачів вищої освіти з поважних причин;
- усне або письмове опитування;
- командні проєкти;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- відеоматеріали;
- Методичні рекомендації щодо вивчення моделі «AGMEMOD». Алла Чміль. Київ. 2019 р. 72 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Лупенка М. Ф., Кропивка Ю.О. Аграрний устрій України: наукове видання. К.: ННЦ «ІАЕ». 2017 р. 72 с.
2. Vincent H. Smith, Ed., Joseph W. Glauber, Ed., Barry K. Goodwin, Ed. Agricultural Policy in disarray. AMERICAN ENTERPRISE INSTITUTE (AEI). 2018. 298 P.
3. Johan Swinnen. The Political Economy of Agricultural and Food Policies (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy). 2018. 276 p.
4. John W. W. Mellor. Agricultural Development and Economic Transformation: Promoting Growth with Poverty Reduction (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy). 2017. 280 p.
5. Kym Anderson. Agricultural Trade, Policy Reforms, and Global Food Security (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy), Publisher: Palgrave Macmillan; 1st ed. 2016 edition. 370 p.
6. Мельник Л. Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій). Університетська книга. 2018 р. 463 с.
7. Юрій Козак, Валерій Мацкул. Математичні методи та моделі для магістрів з економіки. Практичне застосування. Видавництво: Центр навчальної літератури. 2017 р. 254 с.
8. Henry C Taylor. Agricultural Economics Publisher: Wentworth Press, 2019, 334 P.
9. Ronald Kay, William Edwards, Patricia Duffy. Loose Leaf for Farm Management 9th Edition Publisher: McGraw-Hill Education; 9 edition, 2019, 496 P.
10. Хорунжий М. Й. Аграрна політика: підручник. Вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ. 2010 р. 321 с.
11. Малієнко А. М., Ярмоленко В. П. Аграрна реформа і політика в Україні: альтернативні погляди. Київ: Нічлава. 2017 р. 166 с.
12. Пугачова М. І. Перспективи розвитку вітчизняного аграрного сектору у зв'язку з підписанням Україною економічної частини Угоди про асоціацію з Європейським союзом. К.: ННЦ ІАЕ. 2014 р. 44 с.
13. Кваша С. М., Григорьев С. О. Сутність та особливості аграрного ринку. Вісник ОНУ ім. Мечникова. Т.21. Вип. 8 (50). 2016 р. С. 56-59.
14. Лупенко Ю. О., Месель-Веселяк В. Я., Грищенко О. Ю., Волосюк Ю. В. Стратегічні напрями розвитку сільськогосподарського виробництва України (методичні підходи та розрахунки). К.: ННЦ «ІАЕ». 2016 р. 25 с.
15. Лупенко Ю. О., Хомаківська О. В. Трансформація земельних відносин у сільському господарстві (аналітичний огляд). К.: ННЦ «ІАЕ». 2015 р. 52 с.
16. Graham Redman. The John Nix Pocketbook for Farm Management: 49th Edition for 2019 Publisher: Agro Business Consultants Ltd. 2019. 300 P.